

Sparbarometern

- fjärde kvartalet 2006

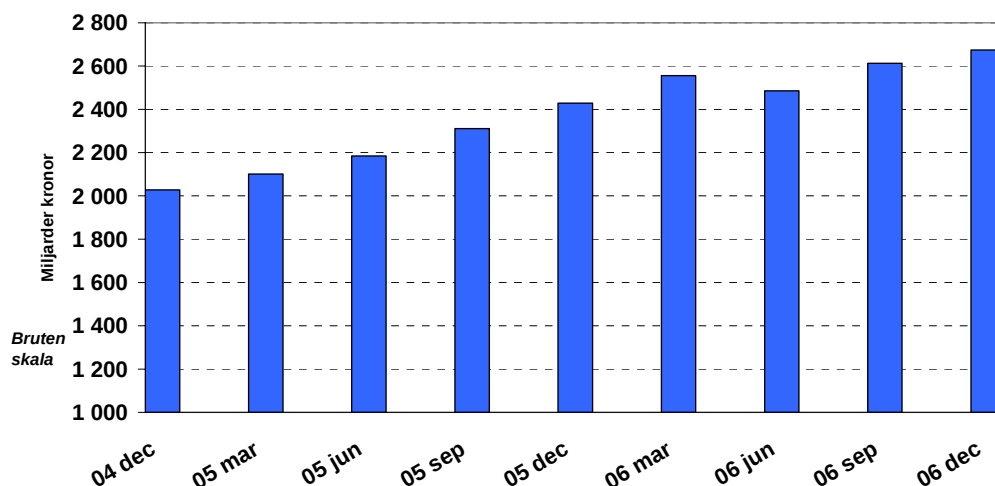
Sparbarometern visar utvecklingen av hushållens finansiella sparande och skuldsättning över tiden och hur detta sparande fördelats mellan olika sparformer. Statistiken avspeglar enbart det finansiella sparandet och de finansiella tillgångarna – exempelvis bankinlåning, pensionsförsäkringar och fondsparande och ger därför ingen fullständig bild av förmögenhetssituationen. Hushållens reala tillgångar, främst i form av villor och fritidshus, ingår inte i statistiken och för att få en samlad bild av hushållens förmögenhetsutveckling och skuldsättning måste man beakta de reala tillgångarnas värde. Statistiken från och med 2006 avspeglar dock i realiteten även en del av det reala sparandet eftersom den innefattar värdet av hushållens bostadsrättsandelar. Dessa data har även tillförts tidigare statistik. Redovisningen av tillgångssidan i sparbarometern blir därmed densamma som i SCB:s finansräkenskaper.

Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig cirka en månad efter kvartalsskifte. Eftersom materialet baserar sig på korttidsstatistik kan det ske revideringar när årsstatistiken blir tillgänglig.

Hushållens finansiella förmögenhet och skuldkvot

Hushållens finansiella nettoförmögenhet - tillgångar minus skulder – ökade stadigt under hela 2005, efter en minskning hösten 2004. Till stor del förklaras utvecklingen av aktiepriserna; under 2005 steg aktiekurserna på Stockholmsbörsen med cirka 30 procent. Efter en fortsatt positiv utveckling under årets första kvartal, vände trenden tillfälligt under andra kvartalet efter ett relativt kraftigt fall i börskurserna. Men höstens återhämtning på aktiemarknaden i kombination med ökade värden på bostadsrätter har inneburit en ganska kraftig ökning av nettoförmögenheten även under 2006 – nettoförmögenheten var 185 Mdr (eller drygt 11 procent) större vid utgången av 2006 än föregående år.

Hushållens finansiella nettoförmögenhet vid kvartalsslut (inkl. kollektiva försäkringar) 2004 kv. 4 - 2006 kv. 4

2006 uppvisade en skuldökning på 194 Mdr kronor, samtidigt som bruttoförmögenheten ökade med nästan 380 Mdr kronor. Skuldkvoten, dvs. förhållandet mellan skulder och finansiell förmögenhet, var ungefär densamma vid utgången av 2006 som föregående år. Den procentuella tillväxten för tillgångar och skulder var med andra ord ungefär densamma. Utvecklingen mot en allt starkare balansräkning för hushållen har alltså fortsatt under 2006, trots försvagningen under andra kvartalet.

Hushållens ställning*

Miljarder kronor	04 dec	05 mar	05 jun	05 sep	05 dec	06 mar	06 jun	06 sep	06 dec
Finansiella tillgångar	2 924	3 009	3 123	3 285	3 439	3 582	3 546	3 707	3 817
Inkl. kollektiva försäkringar**	3 637	3 740	3 875	4 047	4 216	4 380	4 363	4 534	4 655
Skulder	1 610	1 639	1 690	1 736	1 787	1 824	1 877	1 921	1 981
Finansiell nettoförmögenhet	1 314	1 370	1 433	1 548	1 652	1 759	1 668	1 786	1 837
Inkl. kollektiva försäkringar	2 027	2 101	2 184	2 311	2 429	2 556	2 485	2 613	2 674
Skuldkvot***	55,1%	54,5%	54,1%	52,9%	52,0%	50,9%	52,9%	51,8%	51,9%
Inkl. kollektiva försäkringar	44,3%	43,8%	43,6%	42,9%	42,4%	41,6%	43,0%	42,4%	42,6%

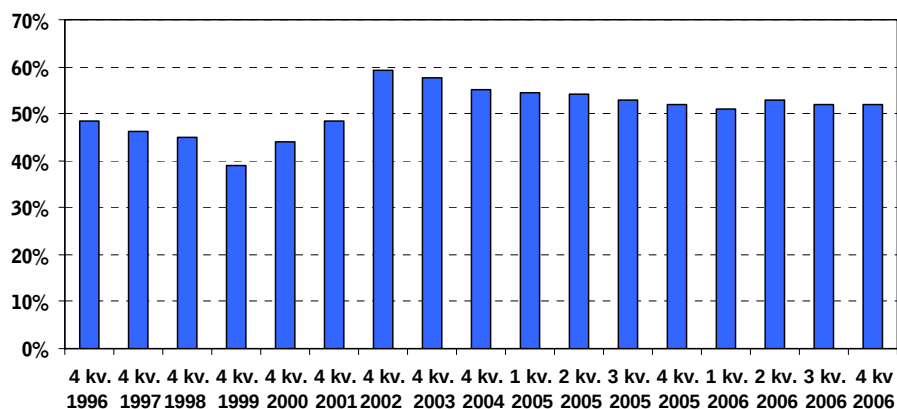
*) Exklusive hushållens intresseorganisationer.

**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

***) Finansiella skulder i förhållande till finansiella tillgångar exkl. kollektivt försäkringssparande.

Det är viktigt att understryka att bedömningen gäller hushållen som **kollektiv** oavsett det handlar om en växande eller krympande nettoförmögenhet - eller någon annan aspekt på hushållens sparande och upplåning. Men hushållen är ett heterogent kollektiv, där tillgångs- och skuldsidorna skiftar starkt både till storlek och till sammansättning. Förhållanden som styr är exempelvis inkomst, ålder, familjesituation och boendeform. Skillnader i kunskap om, intresse för och attityder till att spara och ta lån påverkar också hur enskilda hushåll uppträder på den finansiella marknaden. Därför ska man vara försiktig med att utifrån siffror av det hör slaget dra slutsatser om det "vanliga" eller "typiska" hushållets situation och beteende.

Hushållens finansiella skuldkvot (exkl. kollektiva försäkringar)

I tabellen nedan redovisas tillgångar och skulder i relation till hushållens disponibla inkomster, dvs. inkomst efter skatter och bidrag. Från och med 2003 har förmögenheten både i brutto- och nettotermer successivt ökat i förhållande till de disponibla inkomsterna. Denna utveckling accentuerades under 2005, och fortsatte under 2006, om än i mer blygsam takt.

Hushållens finansiella nyckeltal

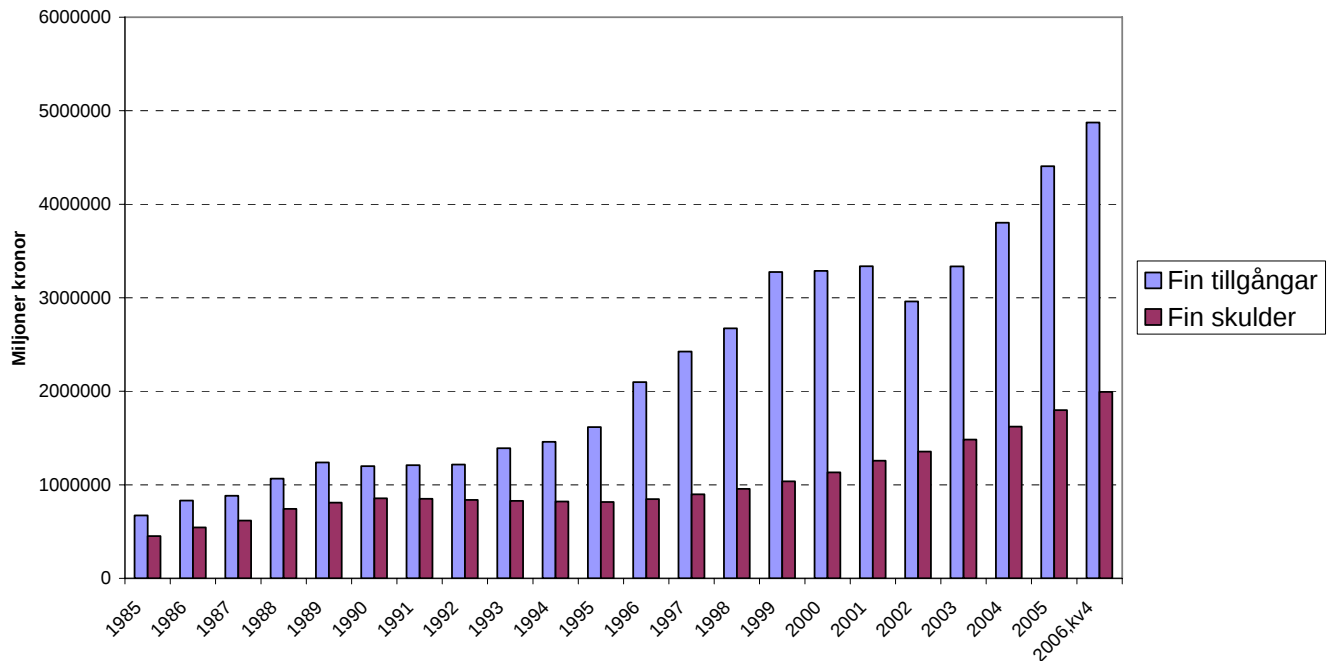
Miljarder kronor	2001	2002	2003	2004	2005	kv 4 2006
Hushållens disponibla inkomster	1 170	1 231	1 268	1 296	1 333	1 392
Finansiella tillgångar	2 568	2 273	2 556	2 924	3 439	3 817
i procent av disponibla inkomster	220	185	202	226	258	274
Inkl. kollektiva försäkringar**	3 181	2 862	3 185	3 637	4 216	4 655
i procent av disponibla inkomster	272	232	251	281	316	334
Skulder	1 246	1 343	1 470	1 610	1 787	1 981
i procent av disponibla inkomster	107	109	116	124	134	142
Finansiell nettoförmögenhet	1 322	930	1 086	1 314	1 652	1 837
i procent av disponibla inkomster	113	76	86	101	124	132
Inkl. kollektiva försäkringar**	1 935	1 519	1 715	2 027	2 429	2 674
i procent av disponibla inkomster	165	123	135	156	182	192

*) Den disponibla inkomsten för år 2006 bygger på Konjunkturinstitutets prognoser.

**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Ser man utvecklingen av finansiell förmögenhet och skuldsättning i ett lite längre perspektiv kan man på tillgångssidan notera ett trendbrott i mitten av 1990-talet. Då inleddes en period med både kraftigare och mer volatil tillväxt. På skuldsidan kan man urskilja tre faser: en stadig tillväxt från mitten av 1980-talet, en i huvudsak stillastående skuldnivå under första halvan av 1990-talet och därefter skulder som har växt i jämn takt.

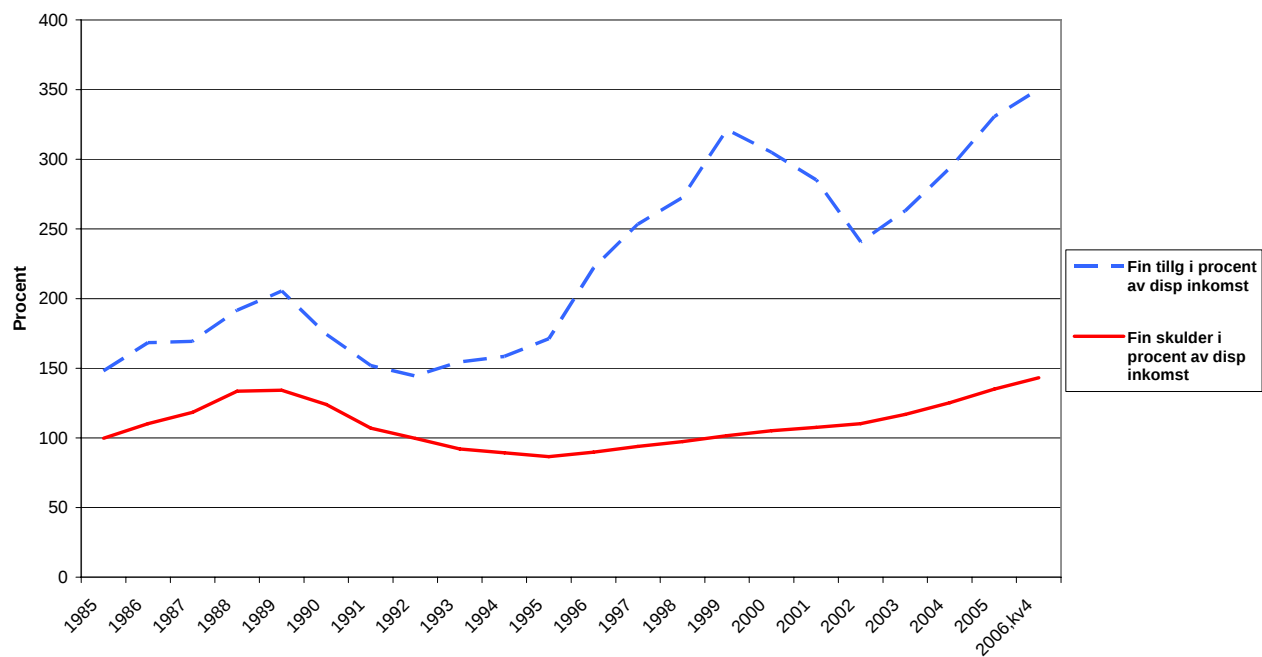
Hushållens finansiella tillgångar och skulder 1985-2006, Mkr

Sätter man tillgångar och skulder i relation till hushållens disponibla inkomster (se *nedan*) får man ett mått på hur tungt tillgångar och skulder väger i relation till den löpande ekonomin. Detta ger en indikation på hur känsliga hushållen är för förändringar i tillgångarnas avkastning och kostnaderna för skulderna. Detta styrs av ränteläget. Här syns tydligt sjunkande värden i tillgångar i samband med finanskrisen och lågkonjunkturen i början av 1990-talet, liksom effekterna av börsfallet tio år senare. Utvecklingen av skuldbördan framstår som mindre dramatisk, men innebär en mycket tydlig och uthållig ökning, med en viss acceleration åren 2002-2005.

Hushållens finansiella tillgångar respektive skulder

Andel av disponibel inkomst

Hushållens nysparande och skuldökning

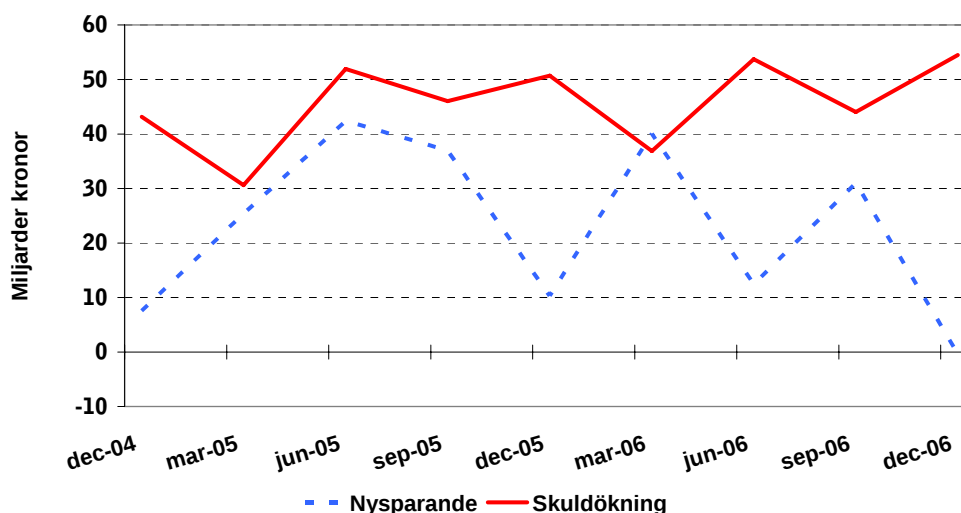
Hushållens nysparande och skuldökning

Nysparande under perioden

	2004	2005			2006				
Miljarder kronor	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Nysparande, brutto	7,6	25,4	42,4	37,0	10,3	40,0	12,4	31,0	-0,3
Inkl. kollektiva försäkringar*	23,1	43,8	62,5	48,7	24,8	60,6	28,7	41,0	10,4
Skuldökning, brutto	43,2	30,6	51,9	46,1	50,7	36,9	53,7	44,0	54,5
Nysparande, netto	-35,6	-5,2	-9,5	-9,1	-40,4	3,2	-41,3	-13,1	-54,8
Inkl. kollektiva försäkringar	-20,0	13,2	10,5	2,6	-25,9	23,7	-25,0	-3,1	-44,1

*) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Hushållens nysparande brutto och skuldökning brutto
kvartalsvis, 2004 kv. 4 - 2006 kv. 4

Hushållssektorns förbättrade finansiella ställning de senaste åren har i första hand inte varit ett resultat av högt nysparande, utan av att de finansiella tillgångarna har ökat i värde. Detta framgår tydligt när man, som ovan, jämför nysparande och skuldökning kvartal för kvartal. Under de senaste två åren har skuldökningen hela tiden varit större än nysparandet även om fluktuationerna mellan kvartalen är ganska stora. Första kvartalet 2006 var dock nysparande och skuldökning ungefär lika. Under sista kvartalet 2006 var nysparandet praktiskt taget noll. Denna totalsiffra är mycket låg även om man beaktar att nysparandet i aktier – där det ännu inte finns statistikuppgifter tillgängliga – sannolikt var klart positivt under första kvartalet¹.

När det gäller skulderna har tillväxten varit genomgående högre och fluktuationerna mindre. Det är i hög grad bostadsefterfrågan och bostadspriserna som drivit

¹ Detta enligt preliminära beräkningar som SCB utfört.

utlåningen, och det är följaktligen i bolåneinstituten som hushållens skulder har växt mest påtagligt. Skuldtillväxten på bolånesidan minskade dock ganska tydligt under tredje kvartalet 2006, men ökade igen under fjärde kvartalet till samma nivå som för andra kvartalet. Detta kan tolkas som att bostadsmarknaden, trots höjda räntor, fortfarande håller låneefterfrågan uppe. Dock kan noteras att bolåneinstitutens utlåning 2006 var cirka 6 procent lägre än 2005.

Sparformernas utveckling

Hushållens nysparande fördelat på sparformer

Transaktioner under perioden

	2004	2005				2006			
Miljarder kronor	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2kv.	3 kv.	4 kv.
Försäkringssparande, individuellt*	7,4	7,4	10,5	7,7	12,7	8,6	5,5	2,0	4,7
Aktier	-3,7	-1,9	-6,5	1,1	0,7	6,0	-26,1	-1,5	0,0 ****
Fonder	5,6	2,7	1,7	4,8	3,0	1,9	-12,3	-2,3	-7,1
Därav svenska fondandelar	0,5	2,2	0,3	2,7	3,4	3,1	-11,8	-1,4	-2,8
Därav utländska fondandelar	5,1	0,5	1,4	2,1	-0,3	-1,2	-0,5	-0,9	-4,4
Bankinlåning**	-21,1	20,4	22,7	20,3	-14,1	24,1	45,5	32,3	-9,0
Obligationer	13,9	-2,8	8,4	0,4	1,4	1,1	-1,3	-0,1	6,7
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	3,0	-2,1	2,1	1,3	3,0	-2,6	0,5	-0,9	4,2
Bostadsrättsandelar	2,5	1,3	2,9	1,4	3,0	1,2	1,5	1,0	0,7
Övriga finansiella tillgångar***	0,0	0,4	0,5	0,0	0,6	-0,2	-0,7	0,5	-0,6
Totalt	7,6	25,4	42,4	37,0	10,3	40,0	12,4	31,0	-0,3

*) Beräkningsmetoden har under 2002 ändrats från att tidigare haft bolagsnivån som bas till att nu utgå från försäkringsgren.

**) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

***) Kundlikvidfordringar

****) Nysparandet i svenska aktier finns inte tillgängligt under den senaste perioden. Överslagsvis beräknas sparandet ha ökat med ca 5 Mdr kr

Under 2006 var det mest dramatiska inslaget i sparformernas utveckling den kraftiga nedgången på aktie- och fondsidan under andra kvartalet, där hushållen nettosålde aktier och fonder. Detta motsvarades av en lika kraftig ökning i banksparande – hushållen sålde med andra ord aktier och fonder och satte pengarna på bankkontot.

Under tredje och framför allt fjärde kvartalet skedde en slags normalisering i den meningen att bankinlåningen föll tillbaka. Preliminära beräkningar tyder också på att hushållens nysparande i aktier ökade. Värt att notera för fjärde kvartalet är också den ganska kraftiga ökningen av obligationssparandet. Ökningen ligger helt inom kategorin ”privatobligationer” och torde främst avse s.k. indexobligationer.

Hushållens finansiella portfölj

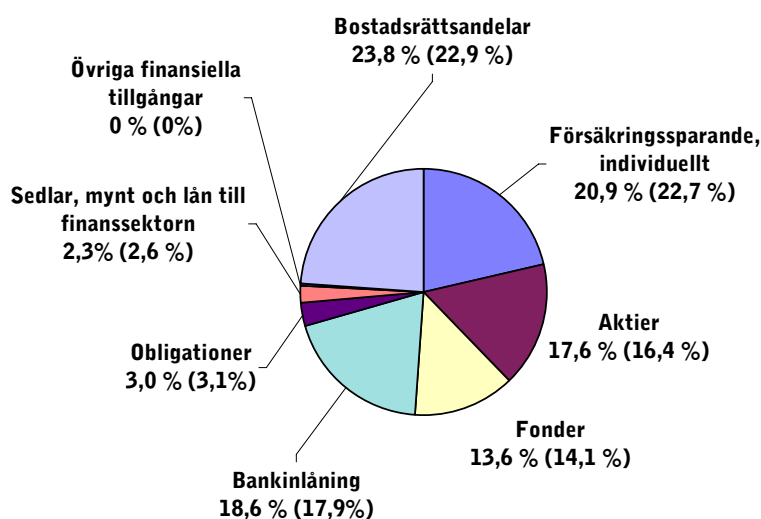
Ställning samt andelar

	2004	2005				2006			
Miljarder kronor	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Försäkringssparande, individuellt	671	697	727	752	782	787	790	793	798
procent	22,9	23,2	23,3	22,9	22,7	22,0	22,3	21,4	20,9
Aktier	446	461	500	555	565	628	563	606	672
procent	15,3	15,3	16,0	16,9	16,4	17,5	15,9	16,3	17,6
<i>Därav svenska aktier</i>	391	403	436	489	499	561	499	540	605
<i>procent av aktier</i>	87,5	87,3	87,2	88,2	88,3	89,3	88,7	89,0	90,1
<i>Därav utländska aktier **)</i>	56	59	64	66	66	67	63	66	67
<i>procent av aktier</i>	12,5	12,7	12,8	11,8	11,7	10,7	11,3	11,0	9,9
Fonder	390	404	434	464	484	520	477	499	519
procent	13,3	13,4	13,9	14,1	14,1	14,5	13,5	13,5	13,6
<i>Därav svenska fonder</i>	304,6	317,9	346,2	375,5	396,1	432,0	389,6	411,4	435,2
<i>procent av fonder</i>	78,1	78,6	79,7	80,9	81,8	83,1	81,6	82,5	83,8
<i>Därav utländska fonder</i>	85	86	88	89	88	88	88	88	84
<i>procent av fonder</i>	21,9	21,4	20,3	19,1	18,2	16,9	18,4	17,5	16,2
Bankinlåning*	568	588	611	631	617	642	688	720	711
procent	19,4	19,5	19,6	19,2	17,9	17,9	19,4	19,4	18,6
Obligationer	98	97	105	106	107	108	107	107	113
procent	3,4	3,2	3,4	3,2	3,1	3,0	3,0	2,9	3,0
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	84	81	84	85	88	84	84	83	88
procent	2,9	2,7	2,7	2,6	2,6	2,3	2,4	2,3	2,3
Bostadsrättsandelar	659	670	653	683	787	804	828	890	907
procent	22,5	22,3	20,9	20,8	22,9	22,4	23,3	24,0	23,8
Övriga finansiella tillgångar	8,0	8,4	9,0	8,9	9,5	9,3	8,6	9,1	8,6
procent	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt finansiella tillgångar	2 924	3 009	3 123	3 285	3 439	3 582	3 546	3 707	3 817
Portföljandelar totalt, procent	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

**) Utländska aktier avser aktier som köpts eller sålts på svensk marknadsplats.

Hushållens finansiella portfölj 31 december 2006 (31 december 2005)

Stigande bostadspriser, särskilt i vissa delar av landet, avspeglas i att bostadsrättsandelar under 2006 fått växande vikt i hushållens samlade portfölj. Försäkringssparandet har tappat andelar.

En annan infallsvinkel på förändringarna i sparmönstren är att urskilja den andel av hushållens sparande som dels sparande som direkt och indirekt är knutet till aktier, dels s.k. räntesparande. Under 2004 och 2005 har den aktierelaterade andelen vuxit från 46 procent till 51 procent. Efter nedgången det andra kvartalet 2006 har en återhämtning skett, och vid årets slut var aktie- och räntesparandet lika stort.

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

	2004	2005				2006			
	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Miljarder kronor									
Aktiesparande ^{*)}	1 000	1 035	1 110	1 199	1 236	1 334	1 226	1 291	1 379
procent av portfölj	47	47	48	49	50	51	48	49	50
Räntesparande ^{**)}	1 112	1 149	1 202	1 241	1 248	1 281	1 327	1 361	1 363
procent av portfölj	53	53	52	51	50	49	52	51	50
Totalt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100

^{*)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 30% av individuellt försäkringssparande.

^{**)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 60% av individuellt försäkringssparande.

Det direkta ägandet i aktieportföljen

	2004	2005				2006			
	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Miljarder kronor									
Direktägda aktier	446	461	500	555	565	628	563	606	672
Total aktieportfölj ^{*)}	1 000	1 035	1 110	1 199	1 236	1 334	1 226	1 291	1 379
Andel av total aktieportfölj, procent	45	45	45	46	46	47	46	47	49

^{*)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 30 % av individuellt försäkringssparande.

Om statistiken

På uppdrag av Finansinspektionen gör Statistiska centralbyrån (SCB) underlag till Sparbarometern. Syftet är att snabbt ge en preliminär kalkyl över hushållens finansiella sparande och förmögenhet per kvartal. Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig inom en månad efter kvartalsskifte. Den publiceras fem till sex veckor därefter på Finansinspektionens webbplats www.fi.se.

Värdet av hushållens bostadsrättsandelar ingår även bland tillgångarna från och med redovisningen för fjärde kvartalet 2005. Serierna har även justerats bakåt i tiden för att inkludera dessa värden. Statistiken bygger på den senaste folk- och bostadsräkningen som uppdaterats med avseende på bl.a. bostadsrättsombildningar. Prisfaktorn baseras på mäklarstatistik.

Sparbarometern bygger på samma begrepp som finansräkenskaperna, vilka är en del av nationalräkenskapssystemet och som styrs av internationella regler. Sparbarometern har därigenom samma definitioner som finansräkenskaperna, vilket medför att uppgifterna väl överensstämmer med de uppgifter om hushållen som senare presenteras i de kvartalsvisa finansräkenskaperna.

Underlagen till Sparbarometern på SCB:s webbplats:
http://www.scb.se/templates/Product___7808.asp

Finansräkenskaperna på SCB:s webbplats:
http://www.scb.se/templates/Product___7770.asp

Kontaktpersoner

Finansinspektionen:

Hans Bäckström
08-787 80 80
hans.backstrom@fi.se

SCB:

Nicolai Nystrand, ekonom/statistiker
08-506 945 45
nicolai.nystrand@scb.se

Marianne Biljer, ekonom
08- 506 942 48
marianne.biljer@scb.se